

Handläggare
Susanne Rydberg Lif
Telefon: 08-50805097

Till
Hässelby-Vällingby
stadsdelsnämnd
2025-02-19

Remiss av Handlingsplan för en åldersvänlig stad

Remiss från kommunstyrelsen Dnr KS 2025/524

Förvaltningens förslag till beslut

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens yttrande över remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

I maj 2021 beslutade kommunfullmäktige om *Handlingsplan för en äldrevänlig stad*. I samband med beslutet om den treåriga handlingsplanen beslutades även att en revidering av planen skulle genomföras. Under 2024 fick Äldrecentrum i uppdrag att genomföra utvärderingen som utgjorde en grund för *Handlingsplan för en åldersvänlig stad*. Handlingsplan för en åldersvänlig stad omfattar fem utvecklingsområden som stadens nämnder och bolag ska arbeta med för att nå måluppfyllelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till den reviderade handlingsplanen som ger goda förutsättningar för ett långsiktigt strukturellt arbete med viktiga åtaganden för att uppnå en åldersvänlig stad.

Bakgrund

Stockholms stad är sedan 2016 medlem i Världshälsoorganisationens, WHO, nätverk Age-friendly cities and communities. Staden har därigenom åtagit sig att följa den modell som WHO tagit fram för hur ett utvecklingsarbete för äldrevänliga städer bör bedrivas. Enligt modellen behöver det finnas etablerade fora, som säkerställer att äldre är delaktiga och har inflytande över vad som ska utmärka utvecklingsarbetet. I maj 2021 beslutade kommunfullmäktige om *Handlingsplan för en äldrevänlig stad*. I samband med beslutet om den treåriga handlingsplanen beslutades även att en revidering av planen skulle genomföras. Under 2024 fick Äldrecentrum i uppdrag att genomföra utvärderingen som utgjorde en grund för *Handlingsplan för en åldersvänlig stad*.

I december 2024 beslutade kommunfullmäktige om Stockholms stads program för mänskliga rättigheter. Målet med programmet är

att Stockholms stad är en öppen, jämlik och jämställd stad, fri från alla former av diskriminering och rasism. Stockholms stads arbete mot ålderism integreras i det övergripande programmet för mänskliga rättigheter, som betonar att alla invånare, oavsett ålder, har rätt att tillgodogöra sig sina grundläggande rättigheter och att staden aktivt arbetar mot diskriminering och ojämlikhet, något som tydligt kopplas till ålderismens effekter på äldres rättigheter.

Ärendet

Ett åldersvänligt samhälle är inkluderande, tillgängligt och skapar förutsättningar för att människor mår bra och känner sig trygga. Det bidrar även till ett hälsosamt åldrande, där äldre personer ges möjlighet att bibehålla fysisk, psykisk och social hälsa, känna delaktighet och ha inflytande över sina liv. Som grundare och fullvärdig medlem av det europeiska nätverket Age-friendly cities and communities har Stockholms stad åtagit sig att arbeta för att uppnå en åldersvänlig stad. Åtagandet omfattar att:

- lyssna på den åldrande befolkningens behov,
- samarbeta med äldre människor och över sektorsgränserna för att skapa åldersvänliga fysiska och sociala miljöer,
- bedöma och bevaka stadens åldersvänlighet,
- dela med sig av erfarenheter, prestationer och lärdomar till andra städer och samhällen.

Handlingsplan för en åldersvänlig stad är beslutad av kommunfullmäktige och revideras efter behov.

Ändringar som genomförts i samband med revidering av tidigare Handlingsplan för en äldrevänlig stad

Begreppet äldrevänlig har i den reviderade handlingsplanen bytts ut till åldersvänlig vilket är det begrepp som det europeiska nätverket Age-friendly cities and communities och

Världshälsoorganisationen, WHO, använder. Ålderism nämndes även i den tidigare handlingsplanen. De fem utpekade utvecklingsområdena i handlingsplanen är samma som tidigare men har utvecklats då det gäller effekter och mål som ska uppnås.

Handlingsplanen för en åldersvänlig stad har inte med statistik som tidigare handlingsplan och är därmed inte lika omfattande.

Fem utvecklingsområden

Stockholms stad har även åtagit sig att följa den modell som WHO har utvecklat där ett antal områden har pekats ut som särskilt betydelsefulla för att vara en åldersvänlig stad. Handlingsplan för en åldersvänlig stad omfattar fem utvecklingsområden som stadens nämnder och bolag ska arbeta med för att nå måluppfyllelse.

krävs för att förverkliga dem. Varje område beskriver de önskade effekterna för stadens utvecklingsarbete enligt nedan.

Delaktighet och inflytande

Stockholms stad bedriver ett aktivt arbete som främjar delaktighet och inflytande. Äldre är delaktiga och har inflytande i hur utvecklingsarbetet stärks och utvecklas. En årlig medborgardialog, både digital och fysisk, kan fungera som ett forum där äldre kan bidra med förslag och feedback om hur stadens information och kommunikation kan utvecklas.

Samverkan och partnerskap

En åldersvänlig stad byggs genom samverkan mellan stadens verksamheter, civilsamhälle, akademi, Region Stockholm och näringsliv. Genom att arbeta över sektorsgränser skapas bättre möjligheter att möta äldres behov och utveckla hållbara lösningar för trygghet, delaktighet och livskvalitet

Social inkludering

Stockholms stad arbetar aktivt med att främja social gemenskap och inkludering med fokus på allas lika möjligheter. Ett hälsosamt och värdigt åldrande innefattar att staden utvecklar seniorers möjlighet att bibehålla och stärka fysisk, social och psykisk hälsa. Stadens arbete ska bidra till att seniorer har goda förutsättningar att åtnjuta ett självständigt liv med god livskvalitet. Att arbeta med att motverka det digitala utanförskapet är betydelsefull för möjligheten att vara en åldersvänlig stad.

Bostäder och stadsmiljö

En åldersvänlig stad möjliggör ett tryggt och självständigt boende genom hela livet. Tillgängliga bostäder och en välplanerad stadsmiljö med hög kvalitet stärker äldres rörelsefrihet, säkerhet, gemenskap och trygghet. Med tanke på hur många äldre som skadas i fallolyckor både i hemmet och i utemiljön behöver säkerhetsaspekter beaktas i planering, utformning och skötsel. Genom klimatanpassning, universell utformning, kunskapshöjande insatser och samverkan utvecklas boendalternativ och offentliga platser som stödjer ett aktivt och inkluderande liv.

Kommunikation och information

Stockholm ska vara en åldersvänlig stad där all information om stadens verksamheter och tjänster är lättillgänglig, begriplig och anpassad efter olika äldres behov. Äldre ska uppleva att det är lätt att kommunicera med stadens verksamheter och att information om stadens verksamheter och aktiviteter är relevant samt väcker nyfikenhet och intresse.

Ansvarsfördelning

Alla nämnder har ansvar för att säkerställa de mänskliga rättigheterna i sina verksamheter och arbetet ska vara systematiskt och sammanhållet. Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna ger vägledning i arbetet. De mänskliga rättigheterna är odelbara och ingen rättighet är viktigare än någon annan. Samtidigt är det viktigt att synliggöra och arbeta utifrån kunskapen om att individer och grupper har olika levnadsvillkor och möjligheter.

Uppföljning av handlingsplanen

Nämnder ska i sina verksamhetsplaner redovisa hur de avser att bidra till att staden når målsättningarna som anges i handlingsplanen för en åldersvänlig stad genom att ange aktiviteter och/eller tillvägagångssätt. I uppföljningen ska nämnder och bolag också redovisa hur utvecklingsarbetet fortskrider med fokus på såväl framgångar som utmaningar inom respektive fokusområde.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom stadsdelsdirektörens stab i samverkan med förvaltningens avdelningar.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen ställer sig positiv till den reviderade handlingsplanen som ger goda förutsättningar för ett långsiktigt strukturellt arbete med viktiga åtaganden för att uppnå en åldersvänlig stad. Det är även positivt att handlingsplanen påtalar att arbetet är gemensamt ansvar för hela staden och inte enbart ett ansvar för verksamheter som direkt arbetar med frågor som rör äldre. De önskade effekterna som beskrivs under de lokala utvecklingsbehoven i handlingsplanen kan uppnås genom aktiviteter i verksamheternas planering vilket ger en tydlig riktning i arbetet.

Förvaltningen anser dock att det under rubrik *Andra styrdokument* bör förtydligas att äldre kan utsättas för diskriminering på grund av sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck för att bättre koppla till stadens *Program för mänskliga rättigheter* och arbetet för lika rättigheter och möjligheter för homosexuella, bisexuella, transpersoner, personer med queera identiteter och uttryck och intersexpersoner, hbtqi-personer.

Slutligen anser förvaltningen att det finns viktiga aspekter förutom värmeböljor som är avgörande för tillgängligheten i stadsmiljön och ett självständigt liv som ytors lutning, sittplatser, vinterväghållning, sikt och offentliga toaletter. Även utemiljöns möjlighet att fungera som en mötesplats med exempelvis boulebanor och tillgängliga parker är viktigt för att motverka social isolering.

Gunilla Ekstrand
Stadsdelsdirektör
Hässelby-Vällingby
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Remissbrev, kommunstyrelsen, 2025-12-03.
2. Handlingsplan för en åldersvänlig stad, 2025-11-27.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Gunilla Ekstrand, Stadsdelsdirektör	2026-01-22
Ida Malmberg, Chef	2026-01-22